

JUHLAJULKAISU

**SUOMALAINEN
LAKIMIESYHDISTYS**

1898 · 22/10 · 1948

SUOMALAINEN LAKIMIESYHDISTYS

TOIMITUSKUNTA:

AARNE REKOLA

V. MERIKOSKI

TAUNO TIRKKONEN

ILMARI MELANDER

TYRVÄÄN KIRJAPAINO OY - VAMMALA 1948

ISSN 0356-7222

ISBN 978-951-855-702-2 (PDF)

Anders Iivar Ahava

1873—1947

Vanhan ajan kreikkalais-roomalaisen jumaluustaruston mukaan ihmisen elämänlanka kehrätään siten, että työ jakautuu kolmelle kohtalotтарыlle. Näistä yksi, Cloto »colum retinet», so. pitää väärttinää, toinen, Lachesis, »net», so. kehrää, juoksuputta ainekset kuontalosta sormiensa väliin ja pyörittää ne langaksi. Kolmas, Atropos, »occat», so. saksillaan leikkaa langan poikki. Siten syntyy ja päättyy ihmiskohtalo. Kirjavia ovat ne langat, mitkä kulkevat Lachesis-neidon sormien lomitse. Eikä hän ole erityisemmin tasapuolinen aineistensa valinnassa. Monia »sykkyröitä» ja solmuja hän päästää syntymään kehräämiinsä elämänlankoihin. Mutta kun Atropoksen sakset ovat tehneet tehtävänsä, ei kenelläkään ole mitään muutoksenhakemisoikeutta.

Tarkasteltaessa *Anders Iivar Ahavan* elämän juoksua tämän hänen mielellään toistamansa tarun valossa, on aihetta todeta, että Lachesis oli Ahavan elämänlankaa kutoessaan valinnut siihen joukon parhaita, vaikkakin ehkä hiukan kirjavia aineksiaan. Siksi runsaasti kohtalotar oli varustanut Ahavan sellaisilla ominaisuuksilla, jotka tekivät hänet pidentyksi ja kunnioitetuksi niin hyvin lähimmässä ympäristössään, sekä työssä että ystävien parissa, kuin myös mm. Suomalaisen lakimiesyhdistyksen piirissä, jossa Ahava pitkän elämänsä aikana kauan ja hyvin viihtyi.

Anders Iivar Ahava oli syntynyt vuonna 1873, tullut ylioppilaaksi 1891, suorittanut kameraalitutkinnon 1894 sekä oikeustutkinnon 1895. Valmistuttuaan varatuomariksi vuonna 1899 hän tuli Viipurin hovioikeuden palvelukseen. Vuonna 1907 hän siirtyi »hovioikeuden herrasta kamaripalvelijaksi», so. eduskunnan sihteeriksi, niin kuin hän erään näitä aikoja koskevan muistelmateoksensa nimessäkin toteaa, ja vuonna 1918 hänet

nimitettiin yhdeksi tällöin perustetun korkeimman hallinto-oikeuden ensimmäisistä jäsenistä. Tätä virkaansa hän hoiti eläkkeelle joutumiseensa saakka vuonna 1943 eli siis lähes kahdenkymmenenviiden vuoden ajan. Suomalaisen lakimiesyhdistyksen toimintaan hän osallistui koko Helsingissä olonsa ajan ja kuului pitkät ajat myös yhdistyksen hallitukseen sekä toimi mm. kaksi vuotta (1925—26) yhdistyksen puheenjohtajana.

Tunnusmerkillisintä Ahavalle oli, tekisi mieli sanoa, jossakin määrin taiteilijan boheemimaisuudelle sukua oleva yksilöllisen vapauden kaipuu, mihin liittyi optimistinen elämään suhtautuminen ja siitä johtuva valoisa maailmankatsomus sekä kyky kohdistaa suoepa huumori kaikkeen, minkä kanssa joutui tekemisiin. Ahavalla oli voimakas halu »vyöttää itse kupeensa ja kulkea, mihin itse tahtoi», mutta hän oli samalla siksi kultivoitu, että hän salli, tosin toisinaan vastaan haraten, elävän elämän kuljettaa häntä tavallisen arki-ihmisen säännönmukaisia latuja. Ahava ei siis ollut mikään lujan valtiojärjestyksen ihailija. Päinvastoin hänen mielestään valtio ja sen »orjavouti» kunta näyttivät tekevän kaikkensa supistaakseen yksilöiden valinta- ja liikuntavapauden näiden omassa elintilassa mahdollisimman vähiin. Mutta hän piti kuitenkin kohtalon suopeutena itseään kohtaan, että hän oli elänyt sellaisena aikana kansamme elämässä, »jolloin on katkottu kapaloita, joilla Suomen kansa ja sen kieli on ollut kytkettynä, suurelta osalta sen oman valtiovallan käyttäjien toimesta, ja jolloin elämänlanka on luisunut kohtalottaren sormien lomitse varsin suuren yksilöllisen vapauden merkeissä». Ahavan vapaudenkaipuu sai ilmauksensa myös hänen tuomarintoimessaan, sillä puolueettomimpanakin sekin aina jossakin määrin kuvastaa asianomaisen sisintä elämäntähtäystä. Ahavaan sopivat sanat: hänen tahtonsa oli jalo, hän etsi oikeutta ja ajatteli lempeästi. Milloin siis yhteiskunta ankarine vaatimuksineen ja yksilö olivat vastakkain, yksilö löysi Ahavan usein itsenäisissä, vaikkakin joskus ehkä hiukan originelleissakin mielipiteissä varman puolestajan.

Niin kuin edellä esitetystä lainauksestakin ilmenee, oli eräs Ahavan kauneimpia ominaisuuksia hänen syvä rakkautensa suomen kieleen. Synnynäiset kirjalliset taipumukset omaavana hän oli kynäniekka jumalan armosta. Hän osasi sanoa sanottavansa niin, että jokainen luki sen mielellään. Esimerkiksi hänen Lakimiehessä julkaisemansa monet laajat se-

lostukset »Korkeimman hallinto-oikeuden lainkäytöstä» ovat kirjoitetut siksi värikkäin ja persoonallisin sanonnoin, ettei varmaankaan kenkään, joka ne on lukenut, saata esittää vanhaa väitettä, että juridiikka olisi välttämättä kuivaa. Ja jos suomen kieltä ja sen laillisia oikeuksia vastaan rikottiin, silloin Ahava ei kavahtanut nousta ketä vastaan tahansa niiden puolesta taisteluun. Siten mm. eräs Lakimies-lehdessä julkaistu tällainen taistelukirjoitus (Lm 1906 s. 145 ss.) lienee osaltaan tosiasiallisesti aiheuttanut sen, että Ahava oli pakotettu jättämään virkauransa silloin vielä täysin ruotsinkielisessä Viipurin hovioikeudessa ja siirtymään eduskunnan palvelukseen. Täälläkin hän myöhemmin kuitenkin tunsi, ettei maa hänen jalkojensa alla ollut hänen suoraselkäisyytensä vuoksi enää varma, ja katsoi parhaaksi siirtyä yllä mainittuun tuomarintoiimeensa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Suomalaisessa lakimiesyhdistyksessä Ahava noin neljännesvuosisadan ajan kuului yhdistyksen kantajoukkoon ja sen eturivin miehiin. Puheenjohtajana toimiessaan ja muulloinkin hän pyrki saamaan yhdistyksen kokoukset sellaisiksi, etteivät ne olisi jääneet vain joidenkin oppineiden esiintymistapauksiksi, vaan että niistä olisi syntynyt leppoisia yhdessä-olotilaisuuksia, joissa ohjelman ohella saattoi kuulla, mitä lakimiespiireissä tapahtui, ja joihin myös nuoren lakimiespolven voitiin toivoa mielellään osallistuvan. Tämän polven taloudelliset mahdollisuudet huomioon ottaen pidettiin tällöin kokouksia mm. Teknikkojen seuran huoneistossa ja hotelli Hansassa, joissa illallislaskun ei edellytetty tulevan kovin rasittavaksi. Ja Ahavan hienoisen huumorin täyttämät puheenvuorot olivat näissä kokouksissa aina persoonallisia ja virkistäviä. Myös Lakimies-lehdessä hänen kirjoituksiaan oli noin kolmenkymmenen vuoden ajan, ja useimmille niille oli ominaista elämään myönteisesti suhtautuva ja sitä ymmärtävä runsas huumori.

Kun korkeimmassa hallinto-oikeudessa väliin oli kysymys siitä, missä kunnassa sellaisen henkilön oikean kotipaikan oli katsottava olevan, jolla oli asunto kahdessa eri kunnassa, ja mitkä tunnusmerkit tässä suhteessa olivat ratkaisevia, selitti Ahava, että asianomaisen oikea kotipaikka oli siellä, missä hänen penaatinsa eli kotijumalansa asuivat. Eläissään Ahava itsekin joutui asumaan monella paikkakunnalla, mutta yhtenä niistä oli aina Kitee, paikkakunta, jossa hänen sukunsa ja heimonsa oli elänyt vuo-

Aarne Rekola

sisätojen ajan ja hän itse oli viettänyt mm. lapsuutensa parhaat päivät. Ja Ahavan kotijumalat lienevät aina asuneet Kiteellä. Siellä ne seurasiivat hänen touhujaan, kun hän Jannen, uskollisen renkinsä kanssa, arvatavasti hiukan isiltä perityin tavoin viljeli tilaansa, siellä ne houkuttelivat hänet kirvoittamaan kynästään monet vilpittömän hauskat Kiteen muistelmansa sekä muistelonsa muustakin elämästään ja siellä ne saattelivat hänet viimeksi lepoon hänen omiensa ja menneiden sukupolviensa leikkitantereiden alle.

Aarne Rekola.
